

Les dones han quedat desprotegides

Roser Xalabarder Sagalés

Vicepresidenta tercera de la Cambra de Comerç de Barcelona i membre del Consell de la delegació de la Cambra al Vallès Oriental

Poc em pensava jo fa un any, quan vam guanyar les eleccions a la Cambra de Comerç de Barcelona amb el Grup Eines de País, que avui estaria fent aquest escrit per ressaltar la manca de sensibilitat vers les dones. Sempre –i més en aquests mesos– les dones han quedat desprotegides i sense ajudes per tirar endavant en aquesta crisi sanitària i en l'econòmica que ha vingut a continuació. Aquests dos mesos de crisi sanitària, tot el grup de la Cambra de Barcelona, de la qual en sóc vicepresidenta tercera, tot i no comptar amb pressupost per fer-ho, ens hem abocat en ajudar, en actuar, en fer tot el possible perquè les empreses no hagin de tancar, en assistir les administracions públiques a trobar productes de primera necessitat, en socórrer empresàries i empresaris per treballar units per buscar un futur millor per a totes.

Sóc mare de quatre fills grans, per sobre dels 16 anys, i tinc la sort que ja no necessiten de mi per fer seguiment de les seves tasques escolars i universitàries. Com diem amb el meu home, hem tingut sort amb ells. Van ser uns anys molt complicats doncs en cinc anys van arribar els quatre, però vam tenir la sort de tenir unes àvies actives, l'avi pediatre i la jove Aleyda i l'Esperanza que ens van ajudar a tenir cura d'ells mentre nosaltres anàvem a treballar a les feines respectives. Quan l'any passat els vaig dir que volia presentar-me a les eleccions de la Cambra em van animar molt, aquests mesos em diuen que potser estic massa temps dedicada en ajudar i no em cuido de mi mateixa, però em sento empoderada i dono gràcies de poder fer el que estic fent.

Com a presidenta de l'Observatori Dona Empresa Economia (ODEE) de la Cambra estic fent un curs accelerat al costat de la directora i creadora Anna Mercadé. Al seu costat tinc l'oportunitat d'ajudar totes les dones professionals, empresàries, directives, conselleres i autònomes que no estan prou reconegudes per la societat ni pel seu talent ni per les seves capacitats –i, menys encara, per la seva implicació en la vida, en la sostenibilitat, en el benestar– ni pel seu sentit comú.

ELS OBJECTIUS DE L'ODEE

L'ODEE neix el 2008 per treballar la igualtat entre homes i dones en el món de l'empresa i l'economia. Demanaven més dones en els llocs de decisió de les empreses i van dir: "No n'hi ha." I nosaltres els hi vam respondre: "I tant, us les buscarem", i ho van fer. Avui, les dones estan més formades i són molt bones com a directives, però continua el *sostre de vidre* i una bretxa salarial molt desigual que la societat és resisteix a acceptar. Les dones donem tot el que tenim (amor, dedicació, implicació...), però l'economia no ens ho retorna. L'ODEE s'ha dedicat, en aquests 12 anys, a desenvolupar indicadors econòmics amb clau de gènere, a fer estudis profunds que ens ajudin a percebre la realitat d'aquests indicadors i que ens permetin fer propostes clares als governs i a les Administracions Públiques per seguir avançant cap a la societat que volem: més justa, més democràtica i més pròspera. Som un grup de pressió que representa i treballa per l'interès general *des de i per a* les empreses. Ara que *sembla ser* que les dones ho estem fent molt bé i estem de moda, he de dir que hem vingut per quedar-nos i per fer més pressió per canviar el món cap a una nova economia.

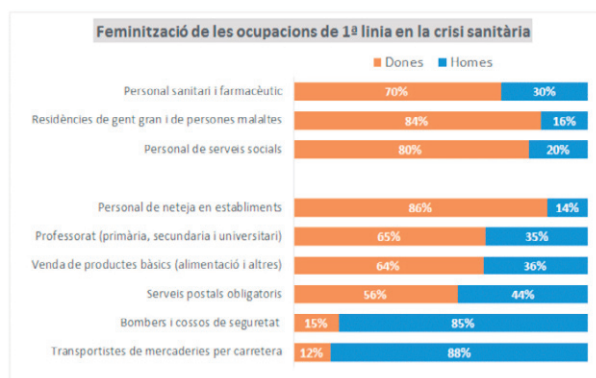
El mes de gener vam presentar aquest estudi: "Impacte econòmic d'una política de llars d'infants universal i gratuïta a Catalunya en clau de gènere. Una visió comparada amb Europa i Espanya", elaborat conjuntament amb el Gabinet d'Estudis de la Cambra de Barcelona, en el que es demostra que la gratuïtat i ampliació/universalització dels serveis

d'educació infantil tindria importants beneficis econòmics i socials perquè permetria avançar en la reducció de les desigualtats de gènere. Tot i així, perquè aquesta política tingui la màxima efectivitat ha d'anar acompanyada d'una reforma horària i d'una ampliació dels permisos de maternitat i paternitat per cobrir la primera etapa de vida de l'infant.

Ara que les escoles de secundària i universitats estan tancades i grans edificis, patis i jardins estan tancats... per què no organitzem els casals i llars d'infants amb estudiants més grans que en tinguin cura? Què passa amb tots i totes aquelles mestres interines que són a l'atur? Ara és el moment d'organitzar-ho perquè tothom tingui feina i els pares i mares puguin treballar sense haver d'estar pendents dels infants a casa seva. Les meves filles diuen que ja coneixen tots els fills de les professores i professors de les seves universitats, fins i tot un dia un d'ells es va posar a plorar en mig d'una vídeo-classe.

Un estudi de les professores Libertad González (UPF) i Lidia Farré (UB) fet durant l'abril ens diu que durant el confinament l'augment del volum de tasques de la llar s'ha hagut de repartir, però la majoria del pes d'aquest *extra* ha recaigut sobre la persona que ja les realitzava anteriorment, que és la dona a la majoria de les llars. L'única activitat en què l'home és el principal responsable durant el confinament és fer la compra, la tasca en la qual es percep un canvi més important. En menor mesura, també es detecta un augment en la responsabilitat de l'home a l'hora de tenir cura dels nens pel que fa a l'oci, que es reparteix per igual. Aquesta corresponsabilitat de tasques de cura no ha sofert gaire canvis en aquests 12 anys d'estudis.

M'han arribat experiències de companys que expliquen que amb la seva dona es veuen desbordats per atendre als seus quatre fills, que van dels 18 als 3 anys, i que es veuen implicats en haver de fer de professors i d'intentar mantenir la seva empresa i la seva feina com a autònoms. Tenen remordiments de consciència al pensar que no ho fan prou bé. Els fills estan contents, han gaudit dels pares més hores que mai i a les llars s'han vist, a la tele, grans espais de jocs per divertir-se tots junts. Han tingut moltes hores per netejar i ja endreçaran quan tot s'acabi. Ara bé, no són els millors llocs per concentrar-se i treballar. El teletreball és incompatible amb infants petits corrent pel voltant i les jornades laborals s'han hagut d'ampliar. Però no només a les llars les dones han d'assumir més responsabilitat. El mes d'abril vam evidenciar que un 65% de les 715.000 persones a tot Catalunya a la primera línia de lluita contra la Covid-19 són dones, però la seva tasca no ha estat valorada i reconeguda com cal.

Font: elaboració pròpia per Cambrabon a partir del Cens de 2011 i estimació per a 2020. Dades per a Catalunya

Així mateix, des de l'ODEE vam posar de manifest la preocupació sobre com es pot fer el desconfinament dels pares i mares treballadores si les escoles continuen tancades i els avis no poden fer el suport en la cura dels infants. Ens preocupa pensar quantes mares s'hauran plantejat en deixar les seves feines per no deixar als fills sols a casa. Sense escoles, on es queden els fills menors de 14 anys quan els seus pares han tornat a les feines? Com és que no podem obrir les escoles quan altres països

com Alemanya ho comencen a fer i alguns països ni les han tancat? Altres països han donat ajudes per pagar cangurs. Si els nens no s'encomanen tan fàcilment de la Covid-19, per què no els deixem anar a les escoles seguint unes mesures estrictes de neteja i espais oberts? Amb control de temperatura, mascaretes i higiene més acurada?

Les professores de la UPF i de la UB ja han percebut que els resultats són demolidors en la situació de canvi al nivell d'ocupació de les llars entrevistades per elles. Durant l'abril: hi ha hagut una pèrdua de 20 punts percentuals de mitjana en l'ocupació –similar entre homes i dones– i que afecta especialment els treballadors i treballadores amb un baix nivell educatiu, però caldrà veure quins són els resultats en el futur més immediat. Estem preocupades per les dones que estan sense feina i per les que la deixaran, trencant una carrera professional i consolidant la situació de desigualtat.

S'està començant el desconfinament però en cap moment s'ha parlat de les tasques de cura dels fills sense escola i/o dels avis que han sortit de les residències ni de la conciliació laboral i familiar. Veurem com pugen les taxes de l'atur en clau de gènere. Ara, però, per fer ho bé, hem d'estar totes les famílies compromeses, s'ha de ser coherent amb tot el que hem fet aquests mesos tancades a casa: netejar i desinfectar bé les cases, doncs ara al sortir hem d'anar protegits, portar la mascareta i evitar el contacte en zones que puguin estar contaminades. No fer-ho bé pot allargar encara més la situació de crisi. Cal sentit comú i responsabilitat social.

EL MANIFEST DE L'ODEE DEL 23 D'ABRIL

Des de l'àmbit empresarial i econòmic volem més que mai que s'escolti al talent femení, estem convençudes que ara és el moment de repensar el món, tots junts, homes i dones començar una *nova economia*. És per això que el 23 d'abril l'ODEE vam fer un manifest amb aquests 10 punts:

1. Cal posar en pràctica la reforma horària que fa 10 anys que el govern promet i cal replantejar els horaris laborals sense perjudici de les empreses.
2. Cal la universalització de les escoles bressol de 0-3 anys, gratuïta i amb horaris compaginables per possibilitar la integració de les mares en el món laboral, facilitar la corresponsabilitat i assegurar la independència econòmica de les dones
3. Cal l'aplicació de la Llei d'Igualtat i dels Plans d'Igualtat a les empreses, i, de manera urgent, els aspectes relacionats amb la igualtat salarial i l'equilibri en la participació d'homes i dones en tots els llocs de decisió
4. Cal una renda mínima garantida per a totes les persones en risc d'exclusió social i, sobretot, per a les mares monoparentals amb fills.
5. Cal més inversió en educació.
6. Calen inversions per a la Llei de dependència i ampliar el teixit de treballadors/treballadores d'aquest sector amb sous dignes i condicions dignes.
7. Cal destinar més recursos a la investigació en salut, en sistemes productius sostenibles, en ensenyament i en serveis públics que incideixin en la millora del benestar
8. Cal que a la Llei de contractació pública hi hagi una menció específica per garantir la igualtat de gènere.
9. Cal revisar l'activitat territorial des del punt de vista de la suficiència del teixit productiu i de la versatilitat.
10. Reclamem un gran pacte social amb tots els agents socials per construir una societat lliure de violència i en un entorn econòmic, físic i emocional segur pels nostres fills i filles, pels nostres néts i nètes.

Queda clar que les dones hem de continuar i continuarem treballant per aconseguir la igualtat efectiva.